

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Білоцерківський національний аграрний університет
Освітня програма	30459 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (ОП)
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Білоцерківський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	30459
Назва ОП	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (ОП)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кизенко Олена Олександрівна, Троян Владислава Ігорівна, Іванова Наталія Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не залучався
Дати візиту до ЗВО	27.09.2021 р. – 29.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/acreditacia/%D1%81%Do%Bo%Do%BC%Do%BE%Do%Bo%Do%BD%Do%Bo%Do%BB%D1%96%Do%B7_%Do%9F%Do%A2%Do%91%Do%94.pdf
Програма візиту експертної групи	https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/acreditacia/%Do%BF%D1%80%Do%BE%Do%B3%D1%80%Do%Bo%Do%BC%Do%Bo_%Do%9F%Do%A2%Do%91%Do%94.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП логічно структурована, забезпечує отримання ПРН, а також знань та навичок предметної області спеціальності 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”. Цілі ОП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” кореспондуються з місією та стратегічною метою розвитку Білоцерківського національного аграрного університету (БНАУ). Унікальність ОП проявляється у підготовці фахівців, котрі володіють широким спектром компетентностей, серед яких: бізнес-аналіз різноманітних явищ та процесів у ринковому середовищі, моделювання та прогнозування діяльності підприємницьких та біржових структур на основі залучення інформаційних технологій, розробка та реалізація інноваційних проєктів, забезпечення сталого розвитку підприємницьких структур, зокрема, аграрного спрямування. Дане позиціонування ОП повністю корелює зі стратегічними напрямками розвитку БНАУ та спрямованістю його науково-освітньої діяльності, а також є затребуваним регіональними роботодавцями. ОП була започаткована в 2017 році, з того часу двічі переглядалась, що обумовлено, передусім, запитами стейкхолдерів та приведенням у відповідність до затвердженого Стандарту вищої освіти. Керівництво БНАУ та гарант створюють всі умови і можливості для якнайбільш повного використання потенціалу ОП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” і засвідчили готовність до подальшого її вдосконалення. Представники всіх фокус-груп на зустрічах з ЕГ позитивно оцінили поточні результати реалізації та перспективи розвитку даної ОП. Практична підготовка здобувачів здійснюється на відповідних до предметної області ОП базах практики, що сприяє подальшому працевлаштуванню випускників, також планується запровадження дуальної форми освіти. Навчальний процес забезпечують науково-педагогічні працівники відповідної освіти і високої кваліфікації, які мають досвід науково-дослідної і практичної діяльності. В Білоцерківському національному аграрному університеті відсутні ознаки дискримінації за будь-якою ознакою, натомість створено всі матеріально-технічні, інформаційні та соціально-побутові умови для реалізації освітнього процесу на ОП. Таким чином, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, а надані ЕГ рекомендації не знижують позитивну оцінку всіх аспектів процесу реалізації ОП в Білоцерківському національному аграрному університеті.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1) Відповідність цілей ОП місії, стратегічним цілям розвитку та загальній освітньо-науковій спрямованості БНАУ; ОП розроблена з урахуванням сучасних трансформацій у вітчизняному та закордонному освітньому просторі; відповідає регіональним тенденціям зростання попиту на фахівців у сфері аграрного та торговельного підприємництва. 2) Наявність кваліфікованої робочої групи на стадії проєктування, а також регулярність роботи щодо удосконалення та актуалізації ОП. Тісна співпраця з різними групами стейкхолдерів, які вмотивовані до участі у формуванні концептуального та змістовного наповнення ОП, забезпечила урахування потреб та інтересів усіх зацікавлених у реалізації ОП сторін. 3) Регулярне удосконалення та актуалізація змістовного наповнення ОП. Введення освітніх компонент, які були рекомендовані всіма фокус-групами стейкхолдерів, оптимальне наближення змісту та структури ОП до їх потреб. 4) Позитивна динаміка у забезпеченні вибору навчальних дисциплін здобувачами та формування ними індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема, через розширення переліку вибірових дисциплін і забезпечення можливості вибору ОК із загальноуніверситетського каталогу. 5) Створено всі передумови для забезпечення високого рівня практичної підготовки здобувачів, що реалізоване через тісну співпрацю з роботодавцями, наявність широкого переліку баз проходження практики, створення філій кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності на підприємствах, а також планованого запровадження дуальної форми освіти. 6) Позитивною є практика співпраці із зарубіжними ВНЗ за програмою Erasmus+. Реалізація комплексних міждисциплінарних проєктів в межах такої співпраці дозволяє розвивати дослідницькі компетентності викладачів і студентів та відпрацьовувати навички кросскультурної колаборації в міждисциплінарних та міжнародних проєктах. 7) Унормована та регламентована система оцінювання знань здобувачів вищої освіти, що дозволяє запобігати конфліктним ситуаціям і чітко дотримуватись встановлених процедур при апеляціях та ліквідації академічних заборгованостей. 8) Політика дотримання академічної доброчесності НПП та здобувачами вищої освіти імплементована до системи внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності. 9) В БНАУ в цілому та на ОП зокрема створено можливість для активного особистого розвитку викладачів в контексті долученості до світової наукової спільноти. 10) В БНАУ створено безпечне освітнє середовище для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, яке, серед іншого, забезпечує вирішення конфліктних ситуацій та надання психолого-педагогічної допомоги. Виявлена всебічна підтримка здобувачів вищої освіти від деканату, органів студентського самоврядування та належне матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу. 11) До процесів внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти залучені всі учасники освітнього процесу, роботодавці та академічна спільнота. Процеси мають належне нормативно-правове та організаційне забезпечення.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1) Заявлена унікальність щодо орієнтування ОП на підприємництво у аграрній сфері не знайшла свого відображення та не актуалізована у загальних і спеціальних компетентностях та ПРН. Рекомендується розширити перелік компетентностей за рахунок спеціальних, а також актуалізувати існуючі щодо заявленої спрямованості на сферу агропромислового виробництва. 2) Фрагментарність забезпечення soft skills обов'язковими компонентами; більшість ОК, котрі дозволяють всебічно і ґрунтовно розвинути soft skills, відносяться до вибіркового блоку. У блоку

обов'язкових дисциплін відсутня така, яка повністю була б спрямована на формування і розвиток soft skills. Отже, існує потенційна можливість недостатнього набуття цих компетентностей здобувачами. Рекомендується акцентувати розвиток соціальних навичок, а також урізноманітнити методи та розширити перелік обов'язкових ОК, в яких би було передбачено їх набуття та закріплення. 3) Недостатній рівень зацікавленості серед здобувачів щодо участі у програмах академічної мобільності, в тому числі міжнародної, що підтверджено відповідями у фокус-групах. Відтак, доцільно налагодити ефективні комунікації зі здобувачами, наприклад, доцільно створити та активно використовувати інстаграм-канал університету або факультету, зокрема задля інформування здобувачів щодо переваг від участі у програмах академічної мобільності. 4) Недосконалість процедури та обмеженість можливостей визнання результатів неформальної освіти, відсутність такої практики в межах окремих ОК. ЕГ рекомендує переглянути процедуру та умови визнання результатів неформальної освіти, включивши в перелік можливостей вибіркові компоненти та окремі теми в рамках дисциплін, а також визнання результатів навчання отриманих під час проходження курсів на відкритих, загальнодоступних платформах таких як Prometheus, Coursera тощо. 5) Викладачі використовують стандартний набір методів навчання практично в усіх дисциплінах без врахування їх особливостей. Рекомендується приділити більше уваги методам, які дозволять краще розкрити потенціал окремих дисциплін з урахуванням їх особливостей, а також впроваджувати тренінг-курси в рамках окремих ОК з метою скорочення занять у формі лекцій та перерозподілу часу на практичну складову. Це дозволить розширити для здобувачів можливості набуття практичних навичок роботи в середовищі конкретних програмних продуктів. 6) Процедура протидії академічному плагіату передбачає експертизу випускних кваліфікаційних робіт тільки за умови перевищення коефіцієнтом текстових збігів значення 40%. Проте визначений рівень не підтверджує наявності або відсутності плагіату. Рекомендується поширити практику проведення додаткової експертизи науково-педагогічним працівником з відповідним напрямом наукових досліджень. 7) Рекомендації стейкхолдерів щодо удосконалення ОП, а також зворотна реакція на пропозиції не є публічними. Доцільно оприлюднювати на сайті ЗВО уніфіковану таблицю із пропозиціями та зауваженнями після обговорення проекту ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОП визначено підготовку висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців, які володіють загальними та спеціальними компетентностями, практичними навичками, необхідними для успішного та ефективного генерування нових ідей, постановки та розв'язання завдань на основі системного підходу і знань в області управління та адміністрування для забезпечення сталого розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, зокрема, в сфері агробізнесу. Документами та джерелами, оприлюдненими на офіційних сайтах ЗВО, які визначають ключові напрями стратегічного розвитку, встановлено Стратегію розвитку Регіонального університетського центру Білоцерківського національного аграрного університету на період 2020-2025 років (https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/strateg_regional_centru_bnau.pdf), а також Стратегію розвитку Білоцерківського національного аграрного університету на 2020-2025 роки (https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/strategia_bt nau.pdf). У зазначених посиланнях встановлено місію БНАУ як підготовку висококваліфікованих фахівців нового покоління для сталого розвитку аграрної сфери шляхом надання освітніх послуг відмінної якості, дотримання високих стандартів у викладанні, науковій і професійній діяльності. Унікальністю ОП заявлено підготовку фахівців, які володіють широким спектром компетентностей, серед яких: бізнес-аналіз різноманітних явищ та процесів у ринковому середовищі, моделювання та прогнозування діяльності підприємницьких та біржових структур на основі залучення інформаційних технологій, розробка та реалізація інноваційних проектів, забезпечення сталого розвитку підприємств, зокрема, аграрного спрямування. Дане позиціонування ОП корелює зі стратегічними напрямками розвитку Університету. Отже, цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП розроблена та впроваджена у освітній процес в БНАУ на основі урахування інтересів та потреб основних груп стейкхолдерів. По-перше, в ЗВО проводяться зустрічі з роботодавцями, на яких відбувається обговорення, в тому числі, особливостей формування цілей ОП, програмних результатів навчання та освітніх компонент (Протокол кафедри ПТтаБД №3 від 22.10.2020 р.), на яких було внесено пропозицію директором з економіки та фінансів ТОВ

«Скви́рський комбі́нат хлібопродуктів» Жупаником В.М. збільшити об'єм викладання дисципліни «бізнес-аналітика» для набуття професійних аналітичних навичок. Також на зустрічі з фокус-групою роботодавців Жупаник В.М. підкреслив зацікавленість підприємства у випусниках даної ОП, а також, як випусник цієї ОП, зазначив високий рівень відповідності набутих компетентностей під час навчання вимогам реального сектору економіки. Також на засіданні кафедри (протокол №8 від 30.03.2021 р.) було прийнято рішення щодо оновлення ОП на основі відгуків стейкхолдерів на оприлюднений проект ОП, а саме в частині розширення переліку вибірових ОК включенням дисциплін «Антимоніпо́льне регулювання і контроль», «Ринок фінансових послуг», «Конкурентоспроможність підприємства» та «Оцінка вартості бізнесу». При зустрічі ЕГ з роботодавцями, представники цієї групи стейкхолдерів зазначили, що їх рекомендації, надані під час попереднього розгляду проекту ОП було враховано при формуванні ПРН та додаткових спеціальних компетенцій, в тому числі, що стосується впровадження окремих дисциплін та їх тематичного наповнення. По-друге, інтереси та рекомендації здобувачів вищої освіти було враховано, що підтверджено під час зустрічі зі здобувачами та наданими протоколами розширеного засідання кафедри №3 від 22.10.2020 р., у частині посилення практичної складової і розвитку креативного базису здобувачів (в результаті введено тренінг-курси з підготовки бізнесу до державних перевірок (ВК16) та з бренд-менеджменту (ВК9)), а також посилення та оновлення ОК9 «Програмне забезпечення та інформаційні системи у підприємстві»). Також на зустрічі здобувачі зазначили, що раніше висловлювали побажання запровадити викладання англійською мовою, що в цьому навчальному році вже реалізується (в якості експерименту викладаються англійською мовою окремі теми дисциплін). По-третє, відбувалось обговорення ОП із академічною спільнотою, зокрема, з завідувачкою Україно-німецької кафедри екологічного менеджменту та підприємництва КНУ ім.Т.Шевченка, проф. Купаловою Г.І., яка була присутня на засіданні кафедри та внесла пропозиції щодо дисципліни «Стратегія сталого розвитку агросфери», надзвичайну актуальність якою вона також підкреслила і на відкритій зустрічі з ЕГ, а також дала позитивну оцінку оновленій ОП. Також нею надана рецензія на дану ОП. Крім того, свої пропозиції вносила і група забезпечення ОП під час обговорення проекту (на запит ЕГ надані відповідні протоколи засідання кафедри ПТтаБД).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та ПРН визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, прогресивних вітчизняних та закордонних практик реалізації аналогічних ОП, тенденцій ринку праці, галузевого та регіонального контексту. Це дає підставу стверджувати наявність таких фактів. Перший проректор БНАУ проф. Мерзлов С.В. зазначив на зустрічі, що було виявлено потребу у відкритті ОП на основі результатів моніторингу ринку праці, сучасних тенденцій сталого розвитку аграрного сектору, а також яка б дозволила якнайповніше використати потенціал Білоцерківського національного аграрного університету та гармонійно доповнити напрями наукової та освітньої діяльності, і відповідала концепції стратегічного розвитку університету. Гарант Сатир Л.М. зазначила, що вивчення регіонального ринку праці дозволило зробити висновок, що найбільший обсяг запитів відбувається зі сторони роботодавців у сфері торгівлі та агропромислового виробництва. Чим і було обумовлено рішення про специфіку та унікальність даної ОП. Проте слід зазначити, що орієнтування ОП на підприємництво у аграрній сфері не знайшло свого відображення та не актуалізовано у загальних, спеціальних компетентностях та програмних результатах навчання. Представники стейкхолдерів від роботодавців: Перший віцепрезидент, Генеральний директор Спілки підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України Биковець В.М.; директор з економіки та фінансів ТОВ "Скви́рський комбі́нат хлібопродуктів" Жупаник В.М; керуюча магазином ТОВ АТБ-Маркет Григоренко О.Б. під час зустрічі з ЕГ неодноразово підкреслювали, що ОП цілком орієнтована на галузеві потреби у фахівців сфери підприємництва і торгівлі, які б спеціалізувались на прийнятті рішень зокрема і на підприємствах аграрної сфери. При формуванні ОП було вивчено вітчизняний досвід реалізації аналогічних програм магістерського рівня у КНЕУ ім. В.Гетьмана, КНУ ім. Т.Г. Шевченка, ЧНУ ім. Юрія Федьковича, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника», Полтавському державному аграрному університеті. Врахування іноземної практики формування ОП та окремих її компонентів здійснюється також завдяки регулярному стажуванню викладачів ОП в іноземних навчальних закладах, а також участі у міжнародних конференціях та семінарах, про що було зазначено на зустрічі з фокус-групою НПП. Також слід зазначити, що ОП вже тричі переглядалась та удосконалювалась за період існування цієї спеціальності у БНАУ (з 2017 року), що також свідчить про прагнення проектної групи та ЗВО в цілому до максимального наближення її до поточних потреб ринку праці, регіональних і галузевих тенденцій.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для другого (магістерського) рівня затверджений 10.07.2019 р., на підставі чого було здійснено внесення змін до ОП. В цілому, ОП відповідає вимогам затвердженого освітнього стандарту. А саме: за інтегральною компетентністю, також в наявності всі 5 визначених стандартом загальних та 5 спеціальних (фахових) компетентностей. Розширення переліку компетентностей відбулось за рахунок додавання ЗК 6 - Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт та СК 6 - Здатність планувати і проводити наукові дослідження на базі теоретичних та

прикладних досягнень з використанням сучасних економіко-математичних методів, моделей та інформаційних технологій в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності. Програмні результати навчання структуровані та сформовані у відповідності до зазначеного вище Стандарту вищої освіти, розширені за рахунок введення ПРН12 - Виконувати наукові дослідження і вміти застосовувати сучасні прикладні методи, моделі та інформаційні технології у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності. Форма атестації здобувачів освітнього рівня магістр також відповідає вимогам стандарту. Експертною групою встановлено, що освітня магістерська програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» дозволяє досягти визначених стандартом цілей, здобути інтегральну, загальні та спеціальні компетенції, а також набути програмні результати навчання за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Проте унікальність щодо орієнтування ОП на підприємництво у аграрній сфері не знайшла свого відображення та не актуалізована у загальних, спеціальних компетентностях та програмних результатах навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Відповідність цілей ОП місії, стратегічним цілям розвитку та загальній освітньо-науковій спрямованості БНАУ. ОП розроблена з урахуванням сучасних вітчизняних та закордонних тенденцій, відповідає регіональним тенденціям розвитку агропромислового виробництва та ритейлу, потребам ринку праці та є конкурентоспроможною у вітчизняному освітньому просторі. Наявність кваліфікованої робочої групи на стадії проектування, а також регулярність роботи щодо удосконалення та актуалізації ОП. Тісна співпраця із різними групами стейкхолдерів, які вмотивовані до участі у формуванні концептуального та змістовного наповнення ОП, забезпечила урахування потреб та інтересів усіх зацікавлених у реалізації ОП сторін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Заявлена унікальність щодо орієнтування ОП на підприємництво у аграрній сфері не знайшла свого відображення та не актуалізована у загальних, спеціальних компетентностях та програмних результатах навчання. Для подальшого вдосконалення ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» експерти рекомендують розширити перелік компетентностей за рахунок спеціальних, а також актуалізувати існуючі щодо заявленої спрямованості на сферу агропромислового виробництва.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП має значний рівень відповідності за підкритеріями 1.1, 1.2, 1.3 та в цілому відповідає підкритерію 1.4. Отже, ОП в цілому відповідає Критерію 1 з недоліками, які можуть бути усунені протягом короткого періоду часу. Експертна група вважає, з урахуванням можливості реалізації рекомендацій, зазначені недоліки такими, що є несуттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Аналіз ОП, навчального плану та співставлення їх з вимогами стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для другого (магістерського) рівня і Закону України «Про вищу освіту» (ст. 5) свідчить про повну відповідність ОП вимогам законодавства для магістерського рівня вищої освіти. Експертна група дійшла висновку, що інформація коректна та відповідає змісту. Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів, а також структура і зміст навчального плану знаходяться у відповідності один до одного та до вимог законодавства щодо навчального навантаження для магістерського рівня вищої освіти. Слід відмітити динамічність співвідношення компонент ОП у бік збільшення частки обов'язкових, порівнюючи ОП, затверджені у 2019 р. та 2021 р. Обсяг ОП складає 90 кредитів, з яких обов'язкова компонента - 66 кредитів/73,3% (у 2019 р. – 63 кредити/70,0%), в тому числі практична підготовка - 8 кредитів (8,9%); вибіркова компонента - 24 кредити/26,7% (у 2019 р. – 27 кредитів/30%).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Процедури, які стосуються формування, затвердження та закриття ОП, регулюється внутрішнім документом «Положення про освітні програми в Білоцерківському національному аграрному університеті», затвердженим 22.03.2018 р. (<https://bit.ly/2YvgqbR>). Експертна група дійшла висновку, що ОП чітко структурована: складається з двох блоків: Блок «Обов'язкові компоненти», який містить Компоненти загальної підготовки, Компоненти професійної підготовки, Практичну підготовку та Атестацію, а також Блок «Орієнтовний перелік вибіркових компонент», який становить перелік з 28 дисциплін для варіативного сумарного вибору здобувачами обсягу 24 кредитів. Аналіз Матриці відповідностей (табл. 5), наданих робочих навчальних програм та силабусів, які розміщено у відкритому доступі (<https://bit.ly/3mRPQsR>) засвідчує повне забезпечення обов'язковими компонентами ОП компетенцій та програмних результатів навчання. Структурно-логічна схема чітко вибудовує взаємозв'язок вивчення окремих дисциплін. В цілому, вибір та послідовність вивчення обов'язкових компонент освітньої програми є обґрунтованими і дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання, а вибіркові компоненти ОП вибудовуються у логічну систему. В сукупності зміст освітньої програми дає можливість досягти заявлені цілі та ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Експертна група в результаті аналізу ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та навчального плану, складеного за нею, дійшла висновку, що змістовне наповнення в цілому відповідає предметній області спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Зокрема, всі напрями підтримуються наступними ОК: набуття компетентностей у сфері підприємництва (ОК2, ОК3, ОК5-ОК9, ВК1, ВК3, ВК7-ВК11, ВК13, ВК16, ВК17, ВК23-ВК25), у сфері торгівлі ОК10, ВК12, ВК16, ВК20) та у сфері біржової діяльності (ОК4, ВК19-ВК22). Слід відмітити, що ОП спрямована на набуття компетенцій та досягнення результатів навчання у сфері підприємництва, зокрема, у аграрній сфері, торгівлі та біржової діяльності, а також реалізації підприємницької діяльності з використанням сучасних інформаційних продуктів та технологій, розробці та реалізації інноваційних проектів. Такі акценти повністю відповідають запитам роботодавців та попиту регіонального ринку праці, що було підтверджено під час зустрічі з роботодавцями та групою забезпечення освітньої програми. Аналіз ОП та силабусів (які містяться у відкритому доступі <https://bit.ly/3mRPQsR>) свідчить про те, що вивчення наступних освітніх компонент: ОК3 “Моделювання і прогнозування економіки бізнесу”, ОК2 “Стратегія сталого розвитку агросфери”, ВК3 “Соціальна відповідальність бізнесу” ВК5 “Аграрна економічна політика”, ВК12 “Економіка виробничої інфраструктури”, ВК15 “Обліково-аналітичний супровід економічної безпеки сільськогосподарського підприємства”, “Бізнес-економіка” (дисципліна з загальноуніверситетського каталогу) дає можливість набуття компетенцій в сфері агробізнесу. Однак це не знайшло відображення при формуванні інтегральної загальних та спеціальних компетентностей, про що було зазначено у підкритерії 1.4 даного Звіту. За результатами опитування випускників, які було надано експертам для ознайомлення (<https://drive.google.com/file/d/1yzo-u9tk9SnprKEzd15RLR4ksWupVSos/view>), задоволеність рівнем отриманих знань та умінь була оцінена середнім балом 4,4 за 5-ти бальною шкалою; відповідність набутих результатів навчання і компетентностей профілю ОП – 4,5 бали. Слід також зазначити, що під час бесіди з фокус-групою випускників було з'ясовано, що вони працевлаштовані у різних сферах економічної діяльності, які повністю відповідають спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Експертна група, вивчивши всі необхідні документи та провівши інтерв'ювання здобувачів вищої освіти, менеджменту ЗВО і групи забезпечення ОП, дійшла висновку, що структура освітньої програми передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. Процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії забезпечена такими нормативними документами БНАУ: «Положенням про вибіркові навчальні дисципліни» (затверджено Вченою радою, протокол № 16 від 23.12.2019 р. <https://bit.ly/3Bcm3Kh>), «Положенням про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти» (затверджено Вченою радою, протокол №14 від 27.11.2019 р. <https://bit.ly/3Abj5EF>), а також «Положення про індивідуальний графік відвідування занять здобувачами вищої освіти денної форми навчання» (затверджено Вченою радою, протокол №7 від 25.08.2020 р. <https://bit.ly/3FnwlcP>). Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти була отримана інформація про те, що вибір дійсно відбувається протягом перших двох тижнів навчального семестру шляхом написання заяви на ім'я декана економічного факультету після ознайомлення з дисциплінами через силабуси та презентацію дисциплін НПП (<https://bit.ly/3uO7Ws1>). Силабуси дисциплін розміщені на сайті університету (<https://education.btsau.edu.ua/node/16>) та факультету (<https://bit.ly/3DkpTlo>) у вільному доступі. Слід відмітити, що ОП розвивається і шляхом розширення можливостей вибору дисциплін. Так, в ОП 2021 року запропоновано оновлений та розширений перелік вибіркових дисциплін, які було узгоджено зі стейкхолдерами; запроваджено

можливість вибору із загальноуніверситетського каталогу вибіркових дисциплін; також відбувся перехід від блокового вибору до вільного вибору з наведеного переліку ОК. Обмеженням при формуванні групи для вивчення дисципліни є 5 здобувачів, при меншій кількості тих, що обрали дану ОК, їм пропонують переглянути свій вибір. Щодо індивідуальних графіків, то здобувачі повідомили, що знають про таку можливість, але нею не скористались за відсутністю потреби. Отже, можна свідчити, що існуючі в ЗВО процедури вибору здобувачами ОК та структура ОП здатні в достатній мірі реалізувати право вільного вибору освітніх компонент та формування індивідуальної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Експертна група з'ясувала, що загальні питання організації, проведення, керівництва та підведення підсумків практики, розкрито мету, зміст, завдання практики викладено у "Положення про практичну підготовку студентів Білоцерківського національного аграрного університету" (<https://bit.ly/3uKj8pE>). У ОП та навчальному плані передбачена обов'язкова компонента «Переддипломна практика» в обсязі 8 кредитів (у ОП 2019 року Виробнича переддипломна практика складала 6 кредитів). Слід зазначити, що інформаційно процес практичної підготовки в БНАУ добре забезпечений – на сайті ЗВО створено цілий розділ «Практична підготовка» (<https://education.btsau.edu.ua/node/6>), де здобувачі та інші стейкхолдери ОП можуть отримати всю необхідну інформацію, документацію, а також консультації та сприяння у виборі місця проходження практики і подальшому працевлаштуванні. Результати інтерв'ювання здобувачів показали, що при виборі місця проходження практики вони керувались як власним вибором, так і допомогою БНАУ з наведеного переліку баз практики. Зазначають, що практика була корисною, під час проходження отримано практичні навички на досвід, виконувались різноманітні функції. Інтерв'ювання роботодавців засвідчило їх готовність надавати умови для проходження практики студентів, що також підтверджено наданими за запитом договорами про проведення спільної навчально-практичної підготовки здобувачів вищої освіти з Спільною підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України, ТОВ «Олам Білоцерківський елеватор», ФОП «Богдан Л.А. (LVS Кейтеринг)», ТОВ «Земля Томилівська», Київською обласною торгово-промисловою палатою, ТОВ «Білоцерківський завод «Трібо» та ін. Також з метою поглиблення науково-практичного рівня професійної підготовки майбутніх фахівців з організації підприємницької діяльності в сфері аграрного виробництва створено філію кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності БНАУ при ТОВ «Земля Томилівська», а також при ТОВ «Олам Білоцерківський елеватор». Отже, експертна група дійшла висновку, що практична підготовка на цій ОП відбувається у тісній співпраці з роботодавцями, бази практики відповідають предметній області спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», а також заявленій спрямованості на підприємництво в агросфері. Роботодавці готові до діалогу з університетом щодо підбору здобувачів ще під час навчання з метою їх цільового працевлаштування. Тому рекомендується розглядати проходження переддипломної практики, серед іншого, як важливий фактор працевлаштування випускників цієї ОП. Особливо, що стосується отримання першого робочого місця.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

В ОП у ряді загальних (ЗК1, ЗК3, ЗК4) та спеціальних (СК3, СК4) компетентностей знайшли відображення soft skills, що відповідають заявленим цілям освітньої програми та предметній області спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Компетентності soft skills певною мірою формують, зокрема, такі дисципліни як «Бізнес-аналітика», «Управління проектами», «Стратегія сталого розвитку агросфери». Здобувачі можуть посилити соціальні навички шляхом вибору та опанування вибіркових ОК «Ділова іноземна мова», «Креативний менеджмент», «PR-менеджмент», «Соціальна відповідальність бізнесу», «Крос-культурний менеджмент». Деякі з інших дисциплін також мають окремі тематичні розділи, які дозволяють набуття певних соціальних компетенцій. В рамках цих дисциплін, як було з'ясовано під час інтерв'ювання з групою забезпечення ОП та здобувачами, запроваджені ділові ігри, дебати, кейси, командна робота, виступи та захист проектів, розвиток креативного мислення. Особливо здобувачі відмітили ОК «Ділова іноземна мова», під час вивчення якої вони наряду з опануванням англійської мови, так і застосовують різні методи щодо розвитку соціальних навичок. Окремі здобувачі ОП під час зустрічі з експертами продемонстрували свої soft skills, зокрема такі як лідерські якості, креативність і критичність мислення. Отже, експерти дійшли висновку, що, в цілому, навчання на ОП розвиває soft skills здобувачів. Проте, враховуючи важливість для підприємців саме таких навичок, експерти рекомендують й в подальшому вдосконалювати ОП з акцентом на розвиток даної групи компетенцій, а також урізноманітнити методи та розширити перелік обов'язкових ОК, в яких би було передбачено набуття та закріплення здобувачами "м'яких" навичок.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОП складає 90 кредитів (2700 годин), та містить 12 обов'язкових освітніх компонентів і перелік з 28 вибірових (з яких здобувачі обирають 6-8 орієнтовно). Формування навчального плану та розподіл годин за формами навчання відбувається згідно «Положення про організацію освітнього процесу», затверджено Вченою радою, протокол №2 від 16.03.2021 року (<https://bit.ly/2YlgCdp>). В навчальному плані, складеному за ОП, передбачено 23,4% аудиторних занять і 76,6% самостійної роботи студента денної форми навчання для обов'язкових компонентів. Для вибірових компонентів розподіл по годинам в навчальному плані не наведений. Інтерв'ювання здобувачів вищої освіти показало, що вони не бачать необхідності збільшувати або зменшувати кількість годин аудиторних занять, також за результатами анкетування 80% задоволені тижневим навчальним навантаженням і розкладом занять (<https://bit.ly/3uJX3aZ>). Також в ході бесіди зі здобувачами та НПП встановлено, що під час самостійної роботи відбувається не тільки підготовка до аудиторних занять або до проходження поточного та підсумкового контролю за дисципліною, але й виконуються різноманітні творчі завдання, есе, опрацьовується література, в т.ч. англійською мовою, здійснюються наукові дослідження тощо. На думку ЕГ, обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає фактичному навантаженню здобувачів і забезпечує досягнення цілей та результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» не передбачає дуальну форму підготовки здобувачів вищої освіти. Проте при зустрічі з гарантом та фокус-групою роботодавців було з'ясовано, що планується запровадження дуальної форми за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП логічно структурована, забезпечує отримання ПРН, а також знань та навичок предметної області спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Високий рівень відповідності структури та змісту ОП вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», регулярне удосконалення та актуалізація змістовного наповнення ОП. Введення освітніх компонентів, які були рекомендовані всіма фокус-групами стейкхолдерів, оптимальне наближення змісту та структури ОП до їх потреб. Застосування різноманітних підходів та методик до отримання soft skills. Позитивна динаміка у забезпеченні вибору навчальних дисциплін здобувачами та формування ними індивідуальної освітньої траєкторії. Створено всі передумови для забезпечення високого рівня практичної підготовки здобувачів, що реалізоване, зокрема, через тісну співпрацю з роботодавцями, наявність широкого переліку баз проходження практики, створення філій кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності на підприємствах, а також планованого запровадження дуальної форми освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ЕГ дійшла висновку щодо фрагментарності забезпечення soft skills обов'язковими компонентами, більшість дисциплін, які ґрунтовно дозволяють всебічно розвинути soft skills, відносяться до вибірового блоку. При цьому у блоку обов'язкових дисциплін відсутня така, яка б цілком була спрямована на формування і розвиток соціальних навичок. Отже, існує потенційна можливість недостатнього набуття цих компетентностей здобувачами. Враховуючи важливість для підприємців саме таких навичок, ЕГ рекомендує й надалі вдосконалювати ОП з акцентом на розвиток даної групи компетенцій, а також урізноманітнити методи та розширити перелік обов'язкових ОК, в яких би було передбачено набуття та закріплення здобувачами навичок soft skills.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Цілісність встановлених релевантних фактів та їх контексту дає можливість зробити висновок про загальну відповідність підкритеріїв 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.8, а також в цілому підкритерію 2.6 критерія 2 встановленим вимогам. Реалізація заходів рекомендаційного характеру, на думку ЕГ, дасть змогу усунути недоліки. Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» має слабкі сторони, які не є суттєвими та, враховуючи рекомендації, можуть бути усунені у короткі терміни, беручи до уваги наведені сильні сторони ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

У процесі ознайомлення з офіційним сайтом Білоцерківського національного аграрного університету, зустрічами зі здобувачами та відповідальним секретарем приймальної комісії Присяжнюк Н.М. встановлено, що правила прийому на навчання за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» оприлюднені на офіційному сайті БНАУ у вкладці «Вступнику – Правила прийому» (<https://btsau.edu.ua/uk/content/pravy-la-pryuyomu>), є чіткими та зрозумілими для вступників та не містять дискримінаційних положень. Інформація щодо вступу та необхідних документів є досить доступною, адже подана на головній сторінці шляхом винесення окремого значка «ВСТУПНИКУ», що забезпечує безперешкодний доступ до неї абітурієнтів. Загалом пошук інформації щодо вступної кампанії за даною ОП є досить доступним та охоплює весь перелік питань, які можуть виникнути в абітурієнта (<https://btsau.edu.ua/uk/content/vstupnyku-o>). Правила прийому для здобуття вищої освіти у БНАУ у 2021 р. затверджено рішенням Вченої ради від 23.12.2020 року (<https://bit.ly/3mtnaix>) відповідно до наказу МОН № 1274 від 15.10.2020 року «Про затвердження Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2021 році» 15.10.2020 р. Зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 09.12.2020 року за № 1225/35508. Програма фахового вступного випробування зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для здобуття освітнього ступеня магістр, яка затверджена головою Приймальної комісії 31.03.2021 року (<https://bit.ly/3FxpMOX>) представлена у відкритому доступі та забезпечує безперешкодний доступ усім абітурієнтам. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти, останні засвідчили, що умови вступу до БНАУ у повній мірі були подані на офіційному сайті та не представляли труднощів при ознайомленні з ними. Вся необхідна інформація є доступною, на сайті забезпечено швидкий доступ до неї. Окрім того, останні відмітили, що консультативну допомогу відносно вступу на освітньо-кваліфікаційний рівень за даною ОП надавали НПП, які викладають на цій ОП.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» подано за посиланням <https://bit.ly/3mtnaix> і повністю враховують особливості даної ОП. Програма вступних випробувань переглядається щорічно та розміщується на сайті БНАУ (<https://bit.ly/3FxpMOX>). В межах програми зазначено перелік дисциплін та тем (підтем), які виносяться на вступне випробування з фаху. Вступні фахові випробування передбачають варіанти білетів, які містять 25 тестових завдань кожний та потребують вибору однієї або кількох правильних відповідей із запропонованих варіантів. Тестові завдання складаються з запитань із комплексу фахових дисциплін таких як: «Товарознавство», «Економіка і організація торгівлі», «Біржі і біржова діяльність», «Економіка підприємства», «Комерційна діяльність», «Торговельне підприємництво», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», «Стратегія підприємства», «Організація діяльності ринкової інфраструктури», які, на думку ЕГ, цілком відображають предметну область спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Правила містять також критерії оцінювання. Проте відсутні посилання на рекомендовану літературу. Відповідний розділ рекомендується додати в Програму фахового вступного випробування, що суттєво допоможе вступникам, особливо тим, які навчалися на бакалавраті на інших спеціальностях. Крім того, відповідно до вимог МОН, правилами прийому за даною ОП передбачено необхідність скласти ЄВІ з іноземної мови (англійська, німецька, французька, іспанська) або підтвердити володіння іноземною мовою на рівні не нижчому за B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. На основі отриманої інформації слід зробити висновок про те, що правила прийому на навчання в цілому враховують особливості даної ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу», яке затвердженого протоколом №2 засідання Вченої ради від 16.03.2021 року (<https://bit.ly/3uNugSX>). Пунктом 5.10 Положення визначено порядок перезарахування освітніх компонентів здобувача вищої освіти з посиланням на «Положення про порядок перезарахування освітніх компонентів освітніх програм, визначення академічної різниці та її ліквідації в Білоцерківському національному аграрному університеті» (<https://bit.ly/3uOayXe>). Окрім того, Розділом 11

«Положення про організацію освітнього процесу» деталізовано процедуру реалізації права академічної мобільності та визнання отриманих результатів. Визначені правила є достатньо чіткими і зрозумілими. Розділ 8 «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у БНАУ», яке затверджене у оновленій редакції засіданням Вченої ради від 28.09.2021 року (<https://bit.ly/2ZS8QIG>) визначає механізм визнання та перезарахування результатів навчання студентів у партнерських ЗВО та визнання результатів за програмами академічної мобільності. Правила є простими та зрозумілими. Результати опитувань у фокус-групах свідчать про поінформованість щодо таких можливостей однак присутній низький рівень залучення здобувачів. Отже, університетом створено всі умови для здобувачів, але останні не використовують їх у повній мірі. На зустрічах був названий єдиний випадок академічної мобільності на цій ОП у 2019 році у Словацький сільськогосподарський університет. Також відсутня практика внутрішньої мобільності, яку доцільно реалізувати як в межах України, так і в рамках наявних спеціальностей та ОП самого БНАУ. На основі отриманої інформації слід зробити висновок про те, що правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, в цілому є досить чіткими та зрозумілими, проте варто відзначити недостатній рівень зацікавленості серед здобувачів у таких можливостях.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

За результатами ознайомлення з нормативними документами БНАУ, зокрема з пунктом 5.11 «Положення про організацію освітнього процесу», встановлено, що університет може визнавати результати навчання, набуті у неформальній та інформальній освіті, обсягом до 10% конкретної ОП і виключно для обов'язкових дисциплін. Також в ухваленому Вченою радою БНАУ 23.12.2019 р. «Положенні про порядок визнання в БНАУ результатів навчання, отриманих у неформальній освіті» (<https://bit.ly/3aDdX1G>) прописано обов'язкові етапи даної процедури. Фактів визнання результатів неформальної освіти виявлено не було. Тому, на думку ЕГ, є декілька причин, що також було зазначено і при зустрічі з фокус-групою НПП. По-перше, зарахування передбачається тільки в повному обсязі всієї дисципліни, по-друге, така можливість надана тільки щодо обов'язкових дисциплін, по-третє, сама процедура дещо складна і тривала (детально всі етапи викладено у пп.2.5-2.15 зазначеного Положення). Гарант і керівництво БНАУ підтвердили розуміння цієї проблеми і наявність поточної роботи над зміною Положення, що дасть можливість зараховувати окремі теми в рамках дисциплін, в тому числі й вибіркового блоку, та спростить саму процедуру перезарахування.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» у БНАУ є досить чіткими та зрозумілими. Всі документи, що регламентують правила прийому, знаходяться в публічному доступі. Зміст програми фахових вступних випробувань відповідає рівню вхідних компетентностей, які необхідні для навчання на ОП. Університет має чіткі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкими сторонами ОП у контексті відповідності Критерію 3 ЕГ вважає наступні. По-перше, недостатній рівень зацікавленості серед здобувачів щодо участі у програмах академічної мобільності, в тому числі міжнародної, що підтверджено відповідями у фокус-групах. По-друге, слід відмітити недосконалість процедури та обмеженість можливостей визнання результатів неформальної освіти, відсутність такої практики в межах окремих ОК. Рекомендується налагодити ефективні комунікації зі здобувачами, наприклад, доцільно створити та активно використовувати інстаграм-канал університету або факультету, в тому числі для інформування здобувачів про переваги від участі у програмах академічної мобільності та процедури визнання отриманих ними результатів неформальної освіти. Також ЕГ рекомендує переглянути процедуру і умови визнання результатів неформальної освіти, включивши в перелік можливостей вибіркові компоненти та окремі теми в рамках дисциплін, а також визнання результатів навчання, отриманих під час проходження курсів на відкритих, загальнодоступних платформах таких як Prometheus, Coursera тощо.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП має значний рівень узгодженості за підкритеріями 3.1, 3.2 та певною мірою узгодженість за підкритеріями 3.3 та 3.4. Саме здійснення заходів рекомендаційного характеру дасть змогу підвищити активність залучення студентів до програм академічної мобільності та використання альтернативних ресурсів отримання знань і навичок, що сприятиме формуванню широкого спектру знань та компетентностей майбутніх випускників, на чому наголошували стейкхолдери.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Встановлено, що ОП зорієнтована на такі першочергові стратегічні цілі університету, як практико-орієнтована освітня діяльність та інтернаціоналізація освітньої діяльності. Спектр здібностей студентів, на розвиток яких спрямована програма, включають стратегування, моделювання розвитку бізнесу та біржових структур, збалансований розвиток суб'єктів господарювання. Форми і методи навчання, що використовуються при викладанні на ОП, дозволяють досягти заявлених в ній ПРН. Перевага надається таким методам, як візуалізація лекційного матеріалу, дискусія та мозковий штурм, тестування, виконання лабораторних та розрахункових завдань, кейс-метод, розробка індивідуальних та групових проєктів. Викладачі мають вільний вибір форм і методів викладання у повній відповідності з принципами академічної свободи. Використовується широкий, але, переважно, однотипний набір методів викладання. Зокрема, при викладанні ОК1, ОК4, ОК7, ОК9 використовуються словесний метод (лекції-презентації, дискусійне обговорення проблемних питань, дискусія, діалог); практичний метод (творчі роботи, вирішення ситуаційних та розрахункових завдань); активні методи (диспути, евристична бесіда, мозковий штурм); робота з навчально-методичною літературою (анотування, тезування, есе). Форми організації освітнього процесу відповідають затвердженому в БНАУ регламентаційному документу "Положенню про організацію освітнього процесу в БНАУ" та включають навчальні заняття, самостійну роботу, практичну підготовку та контрольні заходи. Ці ж форми та методи організації освітнього процесу відображено в робочих навчальних програмах окремих дисциплін. Відповідність та повнота застосування вказаних форм та методів навчання підтверджено також в процесі інтерв'ю на фокус-групах з викладачами і студентами. Встановлено дотримання принципів студентоцентрованого підходу в процесі навчання. За оприлюдненими результатами анкетування студентів (<https://cutt.ly/7WTQMal>) 100% підтверджують можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії через вибір навчальних дисциплін (варіативна складова навчального плану). Методами і формами викладання на ОП задоволена більшість студентів. За результатами аналізу нормативних документів (Положення про вибіркові навчальні дисципліни в БНАУ <https://cutt.ly/rjBJQie>, Положення про порядок визнання в БНАУ результатів навчання, отриманих у неформальній освіті <https://cutt.ly/Uj1oKhe>, Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти в БНАУ <https://cutt.ly/VjBNCr9>) підтверджується студентоцентрований підхід у застосуванні форм і методів викладання. Студенти беруть активну участь в удосконаленні викладання на ОП через участь у групі зі змісту і якості освіти, де можуть надавати свої пропозиції. Так, з поточного навчального року, враховуючи пропозицію студентів, буде інтегровано до практичних занять тренінг з управління проєктами.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Встановлено, що перед початком занять всі студенти отримують доступ до системи дистанційного навчання LMS Moodle, в якій по кожній навчальній дисципліні згідно з індивідуальним навчальним планом студента розміщено робочі навчальні програми (РНП). За результатами вивчення наданих університетом РНП можна підтвердити, що вони відповідають затвердженому в університеті Положенню про робочу програму навчальної дисципліни та містять повну інформацію щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Протягом вивчення курсу студенти мають можливість працювати з цим документом. Під час спілкування зі студентами встановлено, що перед початком вивчення дисципліни (на першому практичному занятті) викладач пояснює студентам систему оцінювання і відповідає на їх питання. На сайті університету розміщено у відкритому доступі нормативні документи, які регламентують функціонування системи оцінювання, зокрема: Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті, Положення про організацію і контроль позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті, Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей у Білоцерківському національному аграрному університеті, Положення про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії в Білоцерківському національному аграрному університеті.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Встановлено, що під час навчання на ОП студентам забезпечується у повній мірі можливість виконання досліджень. В межах вивчення окремих дисциплін виконуються групові та індивідуальні науково-дослідні проекти. Кожен студент виконує дослідження і представляє його результати в випускній кваліфікаційній роботі. В межах ОК1 “Методологія і організація наукових досліджень” студенти мають можливість оволодіти основами планування, реалізації і оформлення результатів наукових досліджень виконуючи індивідуальні дослідницькі завдання. Студенти активно залучаються до участі у наукових студентських конференціях, написання та публікації тез доповідей, статей та наукових робіт. Здобутки студентів підтверджено низкою грамот, сертифікатів, дипломів. Серед студентів є переможці і призери у номінаціях конкурсів наукових студентських робіт та Всеукраїнського конкурсу дипломних робіт зі спеціальності “Підприємництво, торгівля і біржова діяльність”. Студенти активно використовують при проведенні досліджень ресурси (зокрема, бази даних) лабораторії інформаційно-аналітичного забезпечення досліджень в аграрній економіці, які постійно доповнюються актуальною інформацією.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Кафедра ПТтаБД, відповідальна за реалізацію ОП, забезпечує дотримання процедур щодо постійного перегляду і оновлення змісту ОП відповідно до наукових досягнень і сучасних практик у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності (результати обговорення окремих компонентів ОП підтверджуються виписками з протоколів засідання кафедри). Доступність для викладачів сучасних знань підтверджується також наявними договорами про співпрацю із зарубіжними університетами та провідними підприємствами регіону (зокрема, Akademii Pomorskiej w Slupsku, Вища школа техніки і економіки в м.Дрезден, Slovak University of Agriculture in Nitra, ТОВ “Пилипчанське” Спілка підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України, ТОВ “Білоцерківський завод Трібо”, та інші). До оновлення та перегляду змісту ОП і окремих компонент залучаються підприємства, представники яких входять до Ради роботодавців при університеті та Групи зі змісту та якості освіти. До складу Групи, крім представників підприємств і організацій, діяльність яких пов'язана зі специфікою ОП, входять також НПП та здобувачі вищої освіти. Обговорення пропозицій щодо оновлення змісту ОП відбувається на розширеному засіданні кафедри за участі представників роботодавців і студентів та оформляється відповідним протоколом. Зокрема, результат внесених пропозицій щодо змін ОП (проект 2021 року) оформлено протоколом розширеного засідання кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності №3 від 22.10.2020 р. Відбувається активна співпраця в межах програм академічної мобільності Erasmus+. Завдяки чому викладачі мають можливість проходити різноманітні тренінги і стажування та знайомитись з сучасними практиками ведення бізнесу і викладання окремих дисциплін. Напрямки стажування викладачів та наукові публікації корелюють з дисциплінами, які вони викладають, зокрема такими, які об'єктивно потребують постійного оновлення у зв'язку з динамікою процесів цифровізації («Аналіз і прогнозування біржового ринку», «Бізнес-аналітика», «Моделювання та прогнозування економіки бізнесу», «Програмне забезпечення та інформаційні системи в підприємстві»).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ОП зорієнтована на таку першочергову стратегічну ціль університету, як інтернаціоналізація освітньої діяльності. Активна співпраця університету в межах програм академічної мобільності Erasmus+KA1 підтверджується відповідними договорами про стажування окремих викладачів і студентів. Університет має досвід проведення комплексних міждисциплінарних досліджень в межах поточних проектів Erasmus+KA2 “Multilevel Local, Nation- and Regionwide Education and Training in Climate Services, Climate Change Adaptation and Mitigation (ClimEd)” та “Enhancing Capacity Of Universities To Initiate And To Participate In Clusters Development On Innovation And Sustainability Principles” (UniClaD), в межах яких передбачено розробку спеціалізованих курсів і модулів для магістрантів та магістерських робіт по пілотним проектам. Університет активно співпрацює у напрямку проведення навчальних та наукових заходів з такими зарубіжними навчальними закладами, як Akademii Pomorskiej w Slupsku, Вища школа техніки і економіки в м.Дрезден, Slovak University of Agriculture in Nitra, Afyon Kocatepe University (Turkey), що підтверджено наявними договорами про співпрацю та відгуками про викладання на ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Університет має позитивну практику співпраці з роботодавцями, залучаючи їх до оновлення і перегляду змісту ОП через Раду роботодавців при університеті та практику перегляду та оновлення змісту освітніх програм і окремих компонент групою зі змісту та якості освіти, до складу якої входять представники професорсько-викладацького складу університету, студентів та представників підприємств і організацій, діяльність яких пов'язана зі специфікою ОП. Позитивною є практика співпраці із зарубіжними ВНЗ за програмою Erasmus+. Реалізація комплексних міждисциплінарних проектів в межах такої співпраці дозволяє розвивати дослідницькі компетентності викладачів і студентів та відпрацьовувати навички кросскультурної колаборації в міждисциплінарних та міжнародних проектах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Викладачі кафедри використовують стандартний набір методів навчання практично в усіх дисциплінах без врахування їх особливостей. Рекомендується приділити більше уваги методам, які дозволять краще розкрити потенціал окремих дисциплін з урахуванням їх особливостей. Наприклад, впроваджуючи тренінг-курси в рамках окремих ОК, можна досягти скорочення занять у формі лекцій та перерозподілити час на практичні тренінгові заняття. Це дозволить розширити для здобувачів можливості щодо набуття практичних навичок роботи в середовищі конкретних програмних продуктів. Зокрема, вбачається доцільним впроваджувати таку практику при викладанні дисциплін «Управління проектами», «Аналіз і прогнозування біржового ринку», «Бізнес-аналітика», «Програмне забезпечення та інформаційні системи в підприємстві».

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП має значний рівень узгодженості за підкритеріями 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 та певною мірою узгодженість за підкритерієм 4.1. Підтверджено, що викладання на програмі за формами і методами, в цілому, дозволяє досягти поставлених результатів навчання. Обрані форми і методи навчання відповідають принципам студентоцентрованості і академічної свободи. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів у формі робочих навчальних програм. Викладачі мають доступ до сучасних практик ведення бізнесу і викладання завдяки успішній колаборації з підприємствами регіону та зарубіжними університетами, в тому числі за програмою Erasmus+. Визначені слабкі сторони не впливають на оцінку відповідності ОП за критерієм 4, а надані рекомендації дозволять їх усунути за короткий період часу.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Встановлено, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання по окремих компонентах освітньої програми є уніфікованими, розробленими у відповідності до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті та оприлюднені для студентів в робочій навчальній програмі дисципліни. Перед початком занять студенти отримують доступ до робочих навчальних програм через систему дистанційного навчання LMS Moodle. Під час спілкування зі студентами встановлено, що перед початком вивчення дисципліни (на першому практичному занятті) викладач знайомить студентів також в усній формі із системою оцінювання. На сайті університету розміщено у відкритому доступі всі нормативні документи, які регламентують застосування в університеті розробленої системи оцінювання. Система оцінювання передбачає перерахунок результатів поточного контролю з 5-ти бальної шкали оцінювання в бали за відповідною формулою перерахунку на основі добутку частки середнього арифметичного отриманих студентом оцінок за окремі види робіт від 5 і максимально можливої кількості балів з поточного контролю, яка є різною для різних видів робіт. Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за 100-бальною шкалою є наступним. За дисциплінами з формою підсумкового контролю іспит: лекції - 10 балів, практичні заняття - 20 балів, самостійна робота - 10 балів, модульний контроль - 20 балів, ІНДЗ - 10 балів, підсумковий контроль - 30 балів. За дисциплінами з формою підсумкового контролю залік: лекції - 10 балів, практичні заняття - 30 балів, самостійна робота - 10 балів, модульний контроль - 40 балів, індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) - 10 балів. Така система ускладнює розуміння студентом його навчальних досягнень та процес підрахунку балів викладачами при переході від 5-ти бальної системи оцінювання в 100 бальну, а розподіл балів, ймовірно, нівелює значення іспиту як виду підсумкового контролю системи оцінювання знань.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів вищої освіти на ОП передбачена формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова

діяльність» галузі знань 07 "Управління та адміністрування" для другого (магістерського) рівня вищої освіти. На сайті університету розміщено у відкритому доступі нормативні документи, які регламентують проведення атестації, а саме: «Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у БНАУ» та «Положення про організацію освітнього процесу у БНАУ».

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Встановлено, що правила проведення контрольних заходів регулюються розробленими в університеті положеннями про організацію освітнього процесу, про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, про порядок ліквідації академічних заборгованостей. Процедури розгляду звернень здобувачів освіти щодо оцінювання є чітко прописаними у вищезазначених положеннях, є зрозумілими та передбачають чіткі процедури оскарження результатів оцінювання. Зокрема, інформацію про студентів, які не виконали навчальний план, викладач має подати в деканат в письмовій формі. Студенти, які хворіли під час сесії за наявності відповідних медичних довідок мають можливість продовжити термін складання іспитів і заліків на підставі відповідного наказу. У разі наявності заборгованості студент має можливість перескласти іспит (залік) з дисципліни. У разі необхідності повторного перескладання іспиту (заліку) деканом створюється комісія задля забезпечення об'єктивності оцінювання. Іспит проводиться двома викладачами, які підписують екзаменаційну відомість, що забезпечує об'єктивність оцінювання знань студентів. У випадках конфліктних ситуацій студент має можливість подати заяву, на підставі якої деканом створюється комісія для приймання іспиту (заліку), що забезпечує прозорість і запобігає упередженості в оцінюванні знань студента. Контроль за дотриманням процедур проведення іспиту проводиться відповідальними особами (завідувач кафедри, декан, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності та ін.). Процедура розгляду звернень здобувачів щодо оцінювання за результатами поточного і семестрового контролю та підсумкової атестації чітко прописані у п.6 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в БНАУ. Під час спілкування ЕГ зі студентами у фокус-групі скарг від студентів щодо необ'єктивного оцінювання не надходило. Студенти підтвердили, що вони чітко розуміють процедури оскарження результатів поточного і підсумкового контролю і проблем чи конфліктних ситуацій в практиці реалізації цих процедур не виникало. Студенти чітко розуміють встановлені в університеті процедури ліквідації академічних заборгованостей.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Встановлено, що принципи академічної доброчесності імplementовані в освітній процес на рівні університету через розроблені та оприлюднені документи: Етичний кодекс університетської спільноти, Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті та Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності у Білоцерківському національному аграрному університеті. Питанням академічної доброчесності приділяється значна увага в контексті загального процесу забезпечення якості освіти. Це підтверджено під час спілкування з викладачами, студентами, керівництвом та адміністративним персоналом університету. Для протидії академічному плагиату в університеті використовується програма автоматизованої перевірки на рівень текстових запозичень Unicheck. Централізовано через систему Unicheck перевіряються тільки кваліфікаційні магістерські роботи. Інші види письмових робіт проходять експертизу на підставі перевірки доступними безкоштовними сервісами. Під час спілкування із проректором з освітньої, виховної та міжнародної діяльності Димань Т. М., яка відповідає за внутрішню систему забезпечення якості освіти, та працівником відділу забезпечення якості освіти Василенко О.І., було з'ясовано, що допустимим обсягом текстових збігів є значення до 40%. Лише у випадку перевищення відсотку текстових збігів, кваліфікаційні магістерські роботи передаються на експертизу викладачам кафедри за тематикою робіт. Експертиза проводиться на підставі звіту подібності тексту за результатами машинної перевірки тексту роботи. У цьому зв'язку необхідно зазначити, що показник наявності текстових збігів до 40% сам по собі не свідчить ні про наявність, ні про відсутність плагиату в письмових роботах. Виявлених фактів порушення академічної доброчесності з боку викладачів та здобувачів вищої освіти в університеті не було, тому кейсів щодо реагування на такі порушення не було представлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Реалізація ОП забезпечена внутрішніми нормативними документами, що чітко регламентують систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти. Це дозволяє запобігати конфліктним ситуаціям і чітко дотримуватись встановлених процедур при апеляціях та ліквідації академічних заборгованостей. В БНАУ політика дотримання академічної

добросовісності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти імплементована до системи внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

По-перше, ЕГ виявила відносно ускладнена та нівелююча значення іспиту як виду підсумкового контролю система оцінювання знань. Наявний розподіл балів дозволяє отримати задовільну оцінку з дисципліни за умови складання іспиту на 0 (нуль) балів, що унеможливорює об'єктивне виявлення у студента достатнього рівня знань з окремих дисциплін. Рекомендовано переглянути розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за результатами вивчення дисциплін. По-друге, наявна процедура протидії академічному плагіату передбачає експертизу випускних кваліфікаційних робіт тільки за умови перевищення коефіцієнту текстових збігів значення 40%. Рекомендується поширити на всі кваліфікаційні випускні роботи практику проведення експертизи науково-педагогічним працівником, що працює у відповідному напрямі наукових досліджень. Адже показник наявності текстових збігів до 40% сам по собі не свідчить ні про наявність, ні про відсутність плагіату в письмових роботах.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів, критерії оцінювання здобувачів вищої освіти, порядок оскарження результатів оцінювання чітко визначаються в робочій програмі дисципліни та інших внутрішніх нормативних документах, є чіткими і зрозумілими для здобувачів освіти і дозволяють встановити рівень досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання за компонентами ОП. Вони оприлюднюються для здобувачів освіти перед початком вивчення окремих дисциплін. Форми атестації здобувачів відповідають затвердженому стандарту за спеціальністю "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність". Політика дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти імплементована до системи внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності. Можна зробити висновок, що ОП узгоджена із якісними характеристиками за підкритеріями 5.1-5.4. ОП та освітня діяльність за програмою загалом відповідають Критерію 5 з незначними недоліками, які, за умов реалізації наданих рекомендацій, можуть бути усунені протягом періоду часу, менший за період навчання на ОП.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

До викладання на ОП залучено висококваліфікованих викладачів, що підтверджується наявною профільною вищою освітою за напрямком, який корелює з дисципліною, що викладається, та/або вченим званням і науковим ступенем та професійними здобутками, зазначеними в табл.2 Відомостей про самооцінювання. Всі викладачі мають профільні наукові публікації, які за тематикою корелюють з дисциплінами, які вони викладають. Зокрема, завідувач кафедри Сатир Л.М., що забезпечує ОК "Бізнес-аналітика" має 2 статті, індексовані в наукометричних базах Scopus, Web of Science, з колективної монографії, пройшла підвищення кваліфікації, що підтверджено відповідними сертифікатами, в т.ч. за програмою Школи Дієвих Практик Європейського Союзу (CiSEP), Institute for European Policy (Germany, Berlin); доцент Новікова В.В. яка забезпечує ОК «Програмне забезпечення та інформаційні системи у підприємстві» має профільну вищу освіту за спеціальністю соціальна інформатика, 3 статті, індексовані в наукометричних базах Scopus, Web of Science, монографію, 6 фахових видань, має досвід викладання в Чеському університеті природничих наук по програмі Еразмус+ «Forecasting of social and economic processes», пройшла підвищення кваліфікації на виробництві та педагогічної майстерності, що підтверджено сертифікатами; доцент Задорожна Р.П., що забезпечує ОК "Кваліметрія" та "Управління проектами" має публікації у фахових виданнях, 1 колективну монографію, здійснює наукове консультування ТОВ «Білоцерківрозоптторг» (м. Біла Церква) щодо розробки та впровадження проектів комерційного спрямування в сфері оптової та роздрібно торгівлі, пройшла стажування та тренінги, в т.ч. за програмою міжнародної кредитної мобільності Erasmus+ в Afyon Kocatepe University, (Туреччина), що підтверджено договорами і сертифікатами тощо. Вибір напрямів підвищення кваліфікації спрямований на покращення окремих навичок педагогічної майстерності та здобуття нових знань у зв'язку з стрімким технологічним розвитком та цифровізацією економіки. Надані додатково сертифікати та інші документи, що підтверджують проходження стажування, тренінгів та участь в проектах міжнародної мобільності свідчать про високий професійний рівень викладачів, залучених до викладання на ОП та спрямованість на постійне самовдосконалення. Зустріч ЕГ з викладачами програми продемонструвала їх високу зацікавленість і мотивацію до подальшого професійного зростання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів на заміщення вакантних посад регламентовано в університеті Статутом та Положенням «Про порядок заміщення посад (обрання і прийняття на роботу) науково-педагогічних (педагогічних) працівників Білоцерківського національного аграрного університету». Забезпечено публічний доступ до інформації про вакантні посади через розміщення оголошення про проведення конкурсного відбору, терміни та умови його проведення в розділі «Вакансії» на офіційному веб сайті БНАУ. Серед документів, які подає претендент на заміщення вакантної посади, окрім копій дипломів, що підтверджують рівень кваліфікації та освіти, подається список наукових та навчально-методичних праць; цільові показники діяльності, досягнення яких повинна забезпечити особа на посаді в разі підписання контракту; документ що підтверджує рівень володіння державною мовою; довідку про відповідність кандидата на посаду професора / доцента / старшого викладача Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. При прийнятті остаточного рішення про прийом на роботу, конкурсною комісією враховується думка гаранта ОП, на якій буде працювати викладач.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Університет залучає роботодавців до організації освітнього процесу через постійно діючу Раду роботодавців - дорадчий орган, що діє при економічному факультеті та університеті. Під час зустрічі ЕГ з роботодавцями було підтверджено їх активну участь в навчальному процесі та роботі в складі групи зі змісту та якості освіти, призначеної для перегляду та оновлення змісту освітніх програм і окремих компонент. Биковець В. М., перший віце-президент, генеральний директор Спільки підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України розповів про пропозиції, які внесено до змісту ОП за результатами засідань групи зі змісту та якості освіти за його участі. Жупаник В.М., директор з економіки та фінансів ТОВ "Скви́рський комбінат хлібопродуктів", підтвердив, що регулярно долучається до проведення гостьових лекцій та перегляду змісту ОП, що підтверджується відгуками студентів про відвідування (або долучення до лекції в відео-форматі із застосуванням засобів відео-зв'язку на період карантинних обмежень) та виписками з протоколів засідання кафедри. Григоренко О. Б., керуюча магазином ТОВ АТБ-Маркет, м. Рокитне підтвердила регулярну співпрацю в напрямку працевлаштування випускників ОП, надання бази проходження практики та стажування для студентів програми. Вона висловила зацікавленість в поглибленій співпраці з університетом в напрямі сприяння високому рівню практичної підготовки майбутніх фахівців, компетентності яких повною мірою відповідають очікуванням роботодавців. Богдан Л. А., власниця бізнесу під брендом LVS Кейтерінг висловила свої пропозиції щодо розвитку програми та підтвердила регулярну співпрацю щодо надання бази практики для студентів. Активна співпраця з роботодавцями підтверджується наявними договорами про співпрацю з ТОВ "Пилипчанське", Спількою підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України, ТОВ "Білоцерківський завод Трібо", та інші, наявні у документах акредитаційної справи.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Університет долучає професіоналів-практиків та представників роботодавців у якості гостьових лекторів до проведення тематичних занять. В поточному навчальному році Жупаник В.М., директор з економіки та фінансів ТОВ "Скви́рський комбінат хлібопродуктів", долучився до проведення лекції з питань бізнес-моделювання, в рамках міжнародної співпраці згідно програми Erasmus+ KA1 були прочитані гостьові лекції професором Махмутом Маска з Туреччини (Afyon Kocatepe University). Студенти під час спілкування з ЕГ відзначали високий рівень зацікавленості в проведенні таких занять. Наразі, за останні 2 роки, у зв'язку із карантинними обмеженнями науково-практичні заходи із залученням експертів, практиків та роботодавців переводиться в он-лайн формат і є досить обмеженими. Також обмежені є можливості щодо проведення бізнес-екскурсій для ознайомлення студентів з особливостями окремих виробничих процесів.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Університет постійно сприяє професійному розвитку викладачів, про що ЕГ мала можливість пересвідчитись під час фокус-групи з викладачами та вивченні наданих сертифікатів та інших документів щодо підвищення кваліфікації. Відділ зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності сприяє організації участі викладачів за довгостроковими та короткостроковими програмами ЄС Еразмус+ в Україні та іншими програмами зарубіжних закладів освіти, про що свідчать надані сертифікати та свідоцтва про підвищення кваліфікації. Зокрема, викладачі програми мали можливість долучитись до заходів міжнародного інформаційного тижня програми ЄС Еразмус+ в Україні. При університеті функціонує інститут післядипломного навчання, який пропонує різні програми підвищення професійної майстерності. Для мотивації та заохочення науково-педагогічних працівників в університеті діє Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників Білоцерківського

національного аграрного університету. Рейтинг науково-педагогічних працівників враховується під час, преміювання, морального та матеріального стимулювання, призначення на іншу посаду та створення резерву на заміщення вакантних посад.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Встановлено, що стимулювання розвитку викладацької майстерності в університеті відбувається відповідно до Колективного договору та затвердженого Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників Білоцерківського національного аграрного університету. Під час проведення фокус-груп з викладачами програми ЕГ встановила, що в університеті функціонує ефективна система матеріального стимулювання і морального заохочення працівників на підставі рейтингування їх власних досягнень та встановленні цільові показники діяльності, досягнення яких повинен забезпечити викладач, перебуваючи на посаді і підписавши контракт з університетом.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Університет сприяє розвитку професійної майстерності викладачів, що працюють на ОП через стимулювання власних досягнень науково-педагогічних працівників, активізацію залучення роботодавців до навчального процесу, співпрацю за програмами академічної мобільності та довгостроковими угодами про партнерство із зарубіжними університетами. Це створює можливості для активного особистого розвитку викладачів в контексті долученості до світової наукової спільноти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Акцент на рейтингуванні викладачів і залежності стимулювання більшою мірою від формальних професійних досягнень містить ризик професійного вигорання викладачів. Рекомендується розширити застосовування методів нематеріального стимулювання, спрямованих на визнання важливості співпраці викладачів в творчих групах та дослідницьких колективах, і широко висвітлювати колективні досягнення з акцентом на взаємодію та підтримку через сайт університету та інші інформаційні джерела.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Кваліфікація науково-педагогічних працівників є достатньою для викладання дисциплін на високому рівні і досягненні в викладанні заявлених цілей і результатів навчання. Викладачі регулярно проходять підвищення кваліфікації за своїм професійним спрямуванням і щодо удосконалення професійної майстерності. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити високий рівень викладання дисциплін на ОП. Роботодавці та експерти широко долучаються до удосконалення освітньої програми та окремих компонент та беруть активну участь в реалізації практичної підготовки на програмі на високому рівні. Відтак, ОП узгоджена із якісними характеристиками за підкритеріями 6.1-6.6. Людські ресурси за освітньою програмою в цілому відповідають вимогам Критерію 6, з незначними недоліками, які стосуються мотивації НПП до подальшого розвитку своєї викладацької майстерності та професійних навичок, що має рекомендаційний характер.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові ресурси ОП формуються за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів та за рахунок інших джерел, не

заборонених законодавством, з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості у прийнятті рішень. Матеріально-технічна база для забезпечення освітнього процесу за ОП формується на основі загально-університетської бази. Також є спеціалізована аудиторія з комп'ютерним обладнанням та встановленим професійним програмним забезпеченням. Якісно організоване інформаційне забезпечення освітнього процесу. Навчально-методичне забезпечення сформовано в повному обсязі, відповідає цілям та ПР освітньої програми, що підтверджується інформацією таблиці 1 та 3 самоаналізу. На сайті БНАУ оприлюднено силабуси всіх ОК, повне методичне забезпечення розміщено у освітньому середовищі MOODLE. В процесі здійснення освітнього процесу використовується платформа Е-навчання на платформі Moodle (<https://teach.btsau.net.ua>). У всіх приміщеннях університету є Wi-Fi, з вільним доступом до Інтернету про що відмітили здобувачі на зустрічі з експертної групою. Функціонує наукова бібліотека університету (<https://library.btsau.edu.ua>), електронний каталог <http://ek.btsau.edu.ua>, інституційний репозитарій (<http://rep.btsau.edu.ua>), віртуальна довідка (<https://cutt.ly/mWVOAXD>). Бібліотека БНАУ має доступ до електронних баз даних: Центр навчальної літератури, Springer Link, Science Direct, Scopus, Web of Science of Science Core Collection. Потреби здобувачів соціально-побутового та культурного характеру забезпечуються наявними базою спортивного комплексу, актовою залом та гуртожитком університету.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

В межах зустрічей експертної групи зі здобувачами вищої освіти та НПП встановлено, що доступ до інфраструктури університету та інформаційних ресурсів в межах ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності здійснюється безоплатно. В Університеті можливий доступ до мережі Інтернет через WI-FI. Доступ до єдиної електронної бібліотеки БНАУ є безоплатним та вільним. Під час освітнього процесу використовується платформа Е-навчання БНАУ на платформі Moodle (<https://teach.btsau.net.ua>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

БНАУ забезпечує виконання планових ремонтних робіт, оновлення навчально-методичного та бібліотечного фондів, а також закупівлю необхідного обладнання. Зустріч із представниками студентського самоврядування та здобувачами вищої освіти на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» засвідчила у цілому про задоволеність студентів освітнім середовищем. Для задоволення культурних, наукових, соціальних потреб організовані спортивні секції, та постійно проводяться культурно-масові заходи, майстер-класи, конференції, семінари, тренінги, з залученням як фахівців університету, так і успішних випускників та роботодавців. Навчальні приміщення відповідають нормам безпеки та охорони праці. Будівлі БНАУ обладнані пандусами та туалетами для осіб з обмеженими можливостями. Під час бесід з навчально-педагогічним персоналом та здобувачами ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» переконалися, що в університеті сформований сприятливий морально-психологічний клімат, який не сприяє появі та поширенню складних конфліктних ситуацій. В університеті працює Центр вирішення конфліктних ситуацій та надання психолого-педагогічної допомоги. Було засвідчено, що умови навчання у цілому забезпечують можливості для задоволення потреб та інтересів студентів. У цілому освітнє середовище в університеті є безпечним та дозволяє задовольнити інтереси та прагнення здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В БНАУ створені умови для забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Освітня підтримка здобувачів вищої освіти за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здійснюється викладачами кафедри ПТтаБД, що входить до складу економічного факультету. Для всіх НПП є затверджений графік консультацій. В університеті здійснюється підтримка здобувачів вищої освіти за різними напрямками. Комунікаційна вертикаль «куратор групи – завідувач кафедри – декан факультету – ректор». Взаємостосунки здобувачів із адміністрацією, щодо організаційних та адміністративних питань переважно реалізуються через кураторів академічних груп, працівників кафедр і деканату. Інформаційна підтримка здобувачів за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» полягає у наданні необхідної інформації через сайт університету, мережу Інтернет та соціальні мережі, діяльність бібліотеки. Соціальна підтримка здобувачів вищої освіти БНАУ реалізується шляхом надання соціальних стипендій. Органи студентського самоврядування проводять роботу у різних напрямках: науковому, освітньому, спортивному, культурно-масовому та інформаційному.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

БНАУ вживає достатньо заходів щодо забезпечення умов для здобуття освіти здобувачами, які мають особливі освітні потреби. Зокрема, корпуси ЗВО оснащено пандусами. В університеті працює Центр вирішення конфліктних ситуацій та надання психолого-педагогічної допомоги (<https://cutt.ly/REC6GwS>) , проводяться бесіди з наставниками академічних груп. Було встановлено, опитування здобувачів за ОП щодо конфліктних ситуацій не проводяться. Зокрема, під час зустрічей з експертною групою було сформоване позитивне враження щодо допомоги в соціалізації студентів.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В БНАУ існує чітка політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, які реалізуються послідовно та є доступними для розуміння НПП та здобувачів вищої освіти. Політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій підтверджені під час онлайн-зустрічей з представниками фокус-груп здобувачів вищої освіти та студентського самоврядування. Університет проводить активну роботу для запобігання конфліктних ситуацій та профілактики таких негативних явищ, як дискримінація, булінг, сексуальні домагання відповідно до «Антикорупційної програми» (<https://cutt.ly/jnJhZJf>) та Етичного кодексу університетської спільноти (<https://cutt.ly/EjYEr3m>). При спілкуванні із здобувачами за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та представниками студентського самоврядування встановлено, що здобувачі володіють інформацією та продемонстрували розуміння існуючих процедур щодо конфліктних ситуацій; вони також підтвердили відсутність таких випадків. Експертна група дійшла висновку про виражену політику ЗВО, направлену на запобігання корупції та виникненню конфліктних ситуацій, яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Безоплатний доступ до наявної інфраструктури та інформаційних ресурсів університету. В БНАУ створено безпечне освітнє середовище для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Наявність центру вирішення конфліктних ситуацій та надання психолого-педагогічної допомоги. Підтримка здобувачів вищої освіти від деканату, органів студентського самоврядування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Опитування здобувачів за ОП щодо конфліктних ситуацій не проводяться. Рекомендується проводити опитування здобувачів за ОП щодо конфліктних ситуацій.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма узгоджена з якісними характеристиками за підкритеріями 7.1-7.6. Відповідність критерію ґрунтується на забезпеченні матеріально-технічних ресурсів для реалізації освітньої програми, безоплатному доступі до інфраструктури та інформаційних ресурсів; цілком безпечному освітньому середовищі для здобувачів вищої освіти; підтримці здобувачів від адміністрації, викладачів, органів студентського самоврядування. Недоліки не є суттєвими, вони можуть бути враховані та виправлені в найближчий час.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду та закриття ОП регулюється Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/BWWF6KC>), Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності (<https://cutt.ly/AkuEpXz>) та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в БНАУ (<https://cutt.ly/AkuEpXz>). Експертною групою було встановлено, що незважаючи на існування у ЗВО нормативних актів, які визначають процедури розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОП, не визначено періодичність перегляду ОП. Відповідно, ОП переглядається за власною ініціативою гаранта, проектної групи та стейкхолдерів у робочому порядку.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Керівництво університету тісно співпрацює з органами студентського самоврядування, що регулюється Положенням "Про студентське самоврядування БНАУ" <https://cutt.ly/mcFVltb>. Під час зустрічі із здобувачами та представниками органів студентського самоврядування було встановлено, що вони залучаються до перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Представники студентського самоврядування є членами Вченої ради університету, відповідно вони долучені до обговорення освітньої програми під час затвердження та процедур забезпечення якості освіти. ЗВО здійснює щорічно опитування студентів щодо якості освіти у БНАУ. Анкети для опитування можна знайти за посиланням <https://education.btsau.edu.ua/node/17>. Анкетування проводиться 2 рази на рік. Ці опитування є важливим джерелом інформації про виявлення недоліків, як організації освітнього процесу, так і опитування здобувачів щодо змісту ОП. Опитування проводиться в цілому по ЗВО. Результати опитування обговорюється на засіданні кафедри ПТтаБД.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Залучення роботодавців до процесу забезпечення якості ОП підтвердили представники відповідної фокус-групи під час зустрічі з ЕГ. Крім того, представники роботодавців залучаються до рецензування ОП, проводять аудиторні заняття, забезпечують проходження практики. Під час спілкування було встановлено, що кафедра ПТтаБД запрошує роботодавців для проведення лекцій, роботодавці в свою чергу зазначили що відкриті до проведення на постійній основі аудиторних занять.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На ОП започатковано збирання інформації щодо кар'єрного шляху і траєкторій працевлаштування випускників, яке розміщено на сайті БНАУ. Збирання інформації відбувається шляхом опитувань, результати яких враховуються в якості пропозицій при удосконаленні та перегляді ОП. Під час зустрічі випускники зазначили, що кафедра ПТтаБД запрошує їх щорічно приймати участь у конференції випускників та круглих столах, які проводить Університет.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості освіти вчасно реагує на виявлені недоліки в освітній діяльності, а саме проводить аналіз її актуальності, обговорює зміст освітніх компонент ОП, яка регулюється нормативно-правовими документами БНАУ та Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності (<https://cutt.ly/AkuEpXz>). В університеті функціонує процесна модель управління якістю освіти (<https://cutt.ly/ocFG2C7>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Оскільки акредитація є первинною, результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, які беруться до уваги під час удосконалення освітньої програми, немає. Проте ЕГ вивчила зауваження та пропозиції, винесені у рамках нещодавно проведеної акредитації за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" та відмітила позитивні тенденції щодо їх виправлення та практичної реалізації рекомендацій.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час проведення акредитації цієї ОП було підтверджено, що в академічній спільноті БНАУ започаткована культура якості, яка сприяє постійному розвитку даної ОП та освітньої діяльності за цією ОП. БНАУ сприяє залученню учасників академічної спільноти до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП. Такі процедури передбачають: розробку, моніторинг та періодичний перегляд ОП; періодичний перегляд навчальних планів та змісту робочих програм навчальних дисциплін; обговорення проекту освітніх програм на засіданнях Вченої ради БНАУ; підвищення кваліфікації науково педагогічних працівників, проведення конференцій. На думку експертної групи, в ЗВО забезпечується адекватне реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності. Програма загалом, та освітні компоненти зокрема постійно оновлюються. Слід зазначити, що ОП погоджена із стейхолдерами, роботодавці та здобувачі вищої освіти вносять пропозиції. Було виявлено, що ЗВО стежить за забезпеченням наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом. В Університеті наявна атмосфера доброзичливості та студентоцентрованості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В процесах внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти беруть участь усі учасники освітнього процесу, роботодавці та академічна спільнота. Чинною документацією ЗВО регламентує забезпечення якості освітніх програм. Експертна група відмічає, що в БНАУ функціонує внутрішня система забезпечення якості ОП. Однією із сильних сторін ОП є залучення роботодавців до забезпечення якості ОП. В процесі інтерв'ювання випускників попередніх років, було встановлено, що в університеті сформована культура якості, яка сприяє розвитку особистості здобувача вищої освіти та набуттю ним умінь і компетенцій, що вимагає від нього ринок праці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

В нормативних актах, які визначають процедури розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОП, не визначено періодичність перегляду ОП. Відповідно ОП переглядається за власною ініціативою гаранта та викладачів у робочому порядку. Опитування студентів для виявлення недоліків в організації освітнього процесу проводиться в цілому по ЗВО, а не кафедрою ПТтаБД у рамках ОП. З огляду на виявлені слабкі сторони, доцільним є унормування періодичності перегляду ОП та проведення опитування щодо якості освітнього процесу саме на цій ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на наведені сильні сторони, а також з врахуванням наявних слабких сторін, експертна група дійшла висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма підкритеріями критерію 8. Виходячи із аналізу документів, зустрічей із стейкхолдерами, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 8 (з незначними недоліками).

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Моніторинг сайту ЗВО демонструє чітку структуру та наявні розроблені положення, правила та процедури, які регулюють освітній процес. Нормативна база ЗВО знаходиться у публічному доступі (<https://btsau.edu.ua/uk/content/normatyvno-pravovi-dokumenty>). Документи, що стосуються ОП, знаходяться на

сайті кафедри (<http://www.btsau.edu.ua/node/3640>). Права та обов'язки учасників освітнього процесу чіткі і зрозумілі, прописані у Положенні про організацію освітнього процесу у БНАУ (<https://cutt.ly/BWWF6KC>), Статуті БНАУ ([statut_btnau_2019.pdf](http://www.btsau.edu.ua/statut_btnau_2019.pdf) ([btsau.edu.ua](http://www.btsau.edu.ua)), а також Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в БНАУ (<https://cutt.ly/AkuErXz>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Експертна група засвідчує, що освітня програма є у вільному доступі, та розташована на сайті БНАУ (<http://www.btsau.edu.ua/node/3640>), в якій прописано цілі, програмні результати навчання та компоненти. Проекти та всю необхідну інформацію, яка стосується ОП, розміщено на сторінці <https://education.btsau.edu.ua/node/9>. Інформацію оприлюднено вчасно, в обсязі, достатньому для інформування відповідних стейкхолдерів та суспільства. Під час бесіди з усіма стейкхолдерами, з'ясували, що вони були ознайомлені та надавали пропозиції щодо змісту ОП. Гарантом було надана експертній групі для ознайомлення Таблиця «Результат внесених пропозицій щодо змін Освітньої програми 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність другого (магістерського) рівня вищої освіти на проект 2021 року (згідно протоколу розширеного засідання кафедри №3 від 22.10.2020 р.)». Проте надіслані зауваження та рекомендації стейкхолдерів щодо удосконалення ОП, а також зворотна реакція на пропозиції не є публічними. З метою інформування стейкхолдерів щодо потенційних змін у освітньому процесі доцільно оприлюднювати на сайті ЗВО уніфіковану таблицю із пропозиціями та зауваженнями після обговорення проекту ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Експертна група засвідчує, що освітня програма є у вільному доступі та розташована на офіційному сайті БНАУ, в якій прописано цілі, програмні результати навчання та компоненти (http://www.btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_econ/silabusi/op_pidpr_2020_mag.pdf). Зазначена інформація на сайті в повному обсязі задовольняє вимогу поінформованості щодо вступу на обрану програму, цілей, очікуваних результатів та освітніх компонентів. Інформацію оприлюднено вчасно, в обсязі, достатньому для інформування відповідних стейкхолдерів та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Експертна група відмічає доступність та публічність всіх правил і процедур, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, що знайшло відображення у сукупності певних Положень та нормативних документів БНАУ, розміщених на сайті університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендації стейкхолдерів щодо удосконалення ОП, а також зворотна реакція на пропозиції не є публічними. Доцільно оприлюднювати на сайті ЗВО уніфіковану таблицю із пропозиціями та зауваженнями після обговорення проекту ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП узгоджена із якісними характеристиками за підкритеріями 9.1-9.3. ОП та освітня діяльність за програмою в цілому відповідають Критерію 9. БНАУ розроблено та затверджено норми та правила, які визначають права,

обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Дані правила є у вільному доступі на веб-сайті. БНАУ реалізує заходи щодо своєчасного оприлюднення освітньо-професійної програми, її компонентів, які містять інформацію про цілі, заплановані результати навчання, інформаційне забезпечення, методи навчання та оцінювання рівня досягнення запланованих результатів навчання.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Іванова Наталія Володимирівна

Члени експертної групи

Кизенко Олена Олександрівна

Троян Владислава Ігорівна